

de traumàtica e impositiva que repercutiu gravement a la situació de la llengua galega. Ja no se'n va iniciar el professor Monteagudo advertint que la política represiva del franquisme contra el galego no constituïa una novetat històrica, però sí significava un salt de qualitat en una llarga trajectòria de marxinaçió del idioma i de les persones que o falaban, e neste manual queda constància.

María Dolores VILLANUEVA GESTEIRA

NOGUÉ, Neus / BESA, Josep / PAYRATÓ, Lluís / SENDRA, Montserrat (ed.) (2022): *Els sistemes de tractament: una visió interlingüística i aplicada*. Barcelona: Edicions de la Universitat de Barcelona, 163 p.

I.

Edicions de la Universitat de Barcelona manté un repertori variat de col·leccions especialitzades, entre les quals la de Lingüística Catalana, que ofereix un interessant catàleg on les qüestions dialectològiques i de variació ocupen un lloc ben destacat. El llibre que aquí ressenyem neix de la 26a edició del Col·loqui Lingüístic de la Universitat de Barcelona (CLUB), celebrat el 2018.

No estem davant un manual enciclopèdic sobre els sistemes de tractament, ja que això hagués requerit un altre plantejament, amb més capítols i exposicions més àmplies i completes, d'on hagués resultat un llibre voluminós. Ans al contrari, només pretén ser una introducció als sistemes de tractament: un manual que ens acostava a un tema important des del punt de vista gramatical, pragmàtic i sociolingüístic, i que ens convidava a aprofundir-hi i saber-ne més.

El llibre l'integren nou treballs precedits d'una presentació. Aquesta, sotassinada pels quatre editors, informa sobre per què han aplegat diferents autors encomanant-los d'escriure sobre els sistemes de tractament en diverses llengües; d'acord amb les seves paraules, «és un tema que no ha passat inadvertit o desapercebut als interessos de la lingüística tradicional i moderna, però que no ha rebut, tanmateix, tota l'atenció que es mereix». I afegeixen: «l'anàlisi dels tractaments constitueix un dels temes pragmàtics i sociolingüístics bàsics. L'auge d'aquestes disciplines al llarg de la segona meitat del segle XX i en els últims anys és lògic que hagi anat acompanyat de força estudis que han plantejat, per una banda, la relació dels tractaments amb el fenomen universal de la cortesia (i les consegüents estratègies de respecte, culturals i idiosincràtiques però també universals) i, per una altra banda, la correlació de les formes gramaticals i lèxiques en què es manifesten els tractaments i les característiques dels grups i les classes socials».

Segons que s'anuncia també a la presentació, els treballs reunits al llibre s'agrupen en tres blocs que corresponen a les tres sessions en què es va dividir el Col·loqui de 2018. Ara bé, tot i que els diversos capítols són seqüenciats d'acord amb aquests blocs, els quals no són presentats ni identificats com a tals, ja que els nous capítols apareixen com una seqüència ininterrompuda.

El primer bloc el formen quatre capítols referits als sistemes de tractament a llengües de la península Ibèrica: «El sistema de tractaments del català», per Neus Nogué, de la Universitat de Barcelona; «Presente y pasado: las formas de tratamiento del castellano en la investigación lingüística», per María Sampedro Mella, de la Universitat de Santiago de Compostela; «Els sistemes de tractament en gallec», per Aitor Rivas, de la Universitat de Vigo; i «El sistema de tractaments del basc», per Itziar Aduriz Agirre, de la Universitat de Barcelona.

El segon bloc s'ocupa dels sistemes de tractament en algunes llengües del món, i és format per uns altres quatre capítols: «El sistema pronominal dins les formes de tractament en alemany i en altres llengües germàniques» (anglès, suec, danès, noruec i neerlandès), escrit per Oliver Strunk, de la Universitat de Barcelona; «Formes de tractament en la llengua russa», del qual és autor Marc Ruiz-Zorrilla Cruzate, de la Universitat de Barcelona (amb referències a d'altres llengües eslaves); «Sistemes de tractaments en les llengües romàniques fora de l'àmbit iberoromànic», per Claus D. Pusch, de la Universitat de Brisgòvia

(Alemanya), que descriu els sistemes francès, italià i romanès; i «El sistema de tractaments en la llengua japonesa», redactat per Makiko Fukuda, de la Universitat Autònoma de Barcelona.

Encara que no s'explicita a la introducció, entenem que el tercer bloc està format només pel capítol «Les formes de tractament en l'àmbit parlamentari», per Marta Payà Canals, del Parlament de Catalunya.

II.

El llibre, doncs, constitueix un conjunt coherent tant en els seus continguts com en la seva seqüenciació de capítols. La seva llengua vehicular és el català, que és també la de tots els capítols, llevat del dedicat al castellà, que és redactat en aquesta llengua.

Com bé diuen els editors a la introducció, és un tema que no ha estat dels més atesos en els estudis lingüístics. Pel que podem intuir, l'assumpte dels tractaments no sempre es descriu amb prou detall i claredat, i fins i tot ben sovint hom diria que s'aborda a correccuita. Per això ha de merèixer l'atenció dels estudiosos aquesta colla de treballs que, sobre llengües diverses, s'endinsen en aquest tema de manera monogràfica i coral.

Per bé que cada autor desplega una exposició diferent en estil i contingut, hi ha un grapat de temes que apareix inevitablement a tots els capítols, i sorgeixen perquè formen el nucli d'aquesta qüestió des del punt de vista lingüístic, pragmàtic i sociolingüístic. Així, tots els capítols informen sobre els graus de tractament usats en cada llengua, així com sobre els elements lingüístics (pronoms, verbs, etc.) involucrats i els factors que en condicionen la tria. Tot i que les referències teòriques poden variar d'un capítol a l'altre, la menció al treball fundacional de Brown & Gilman (amb el seu esquema de poder / solidaritat) és pràcticament unànime; i també són molt freqüents les referències, més o menys extenses, a la conformació històrica dels actuals sistemes de tractament.

Tanmateix, altres qüestions es troben només en alguns capítols. I així, la variació dialectal dels tractaments apareix descrita als capítols del castellà, del català o del gallec, però no tant, o no gens, a la resta. Les apel·lacions a diversos teòrics difereix segons els capítols; per exemple, Leech i la seva teoria de la proximitat / distància s'esmenta només al capítol sobre l'alemany. La menció als procediments d'obtenció de les dades en aquest camp d'estudi només es llegeix al capítol del castellà (fonts experimentals o enquestes específiques, fons naturalistes o observació de mostres preexistents i fonts etnogràfiques o observació particular de l'investigador dins el seu medi). L'al·lusió a estudis recents es fa en alguns casos (per exemple, Robinson en el cas del català). L'alternança de dos tractaments al mateix acte comunicatiu és un fenomen que només s'esmenta a les descripcions del castellà i del català. Les conseqüències de violar les normes d'ús social del tractament s'explica bé en el cas del rus i del japonès. El sistema de noms de persona associat als tractaments es descriu en relació al rus, però no en els altres casos. Etcètera.

III.

El llibre ens posa davant d'una de les grans qüestions en què la gramàtica de les llengües contacta amb els factors externs alhora pragmàtics (situacions comunicatives, rol dels agents, etc.) i socials (jerarquies, relacions de poder / solidaritat, cortesia, etc.). Comprovem, per tant, que totes les llengües examinades ofereixen elements d'elecció lingüística que té a veure directament amb les relacions socials.

Al mateix temps, el llibre ens atia moltes inquietuds i ens deixa molts dubtes que la seva concepció breu i introductòria no pot satisfer, i això s'ha de comptar entre les seves virtuts. En aquest sentit, compleix la seva funció d'esperonar l'interès per saber-ne més, del terreny que ens presenta.

Bé que el llibre no té un caràcter directament comparatista, la presentació dels fenòmens convida el lector a establir pel seu compte els contrastos pertinents entre els diversos sistemes de tractament i els sistemes socials que s'hi correlacionen.

És ben útil que els diversos autors ens posin en contacte amb diferents models teòrics al voltant dels tractaments. El rerefons general són les relacions entre les persones en tant que exerceixen un paper dins el sistema social. Més enllà de la complexitat de les relacions socials segons les diverses comunitats humanes, és segur que els factors socials que determinen la tria d'elements lingüístics és un feno-

men que no es diferencia substancialment, al cap i a la fi, de qualsevol condicionament imposat per qualsevol aspecte de la realitat. L'elecció entre *tu vols menjar una poma* / *vós voleu menjar una poma* / *vostè vol menjar una poma* és resultat de codificar com a lingüísticament rellevant un determinat aspecte de la realitat, de manera semblant a quan s'escull entre *tu vols menjar una poma* / *tu vols menjar un préssec*. Ara bé, els aspectes socials se'ns presenten com a sistemes específics que exigeixen un estudi especial, junt amb les seves correlacions amb els fets de llengua.

IV.

És clar que al nucli de l'estudi dels tractaments es troben dues qüestions: a) els factors externs que repercuteixen en els diferents tipus lingüístics de tractament; i b) els elements del sistema lingüístic que resulten repercutits pels factors externs.

En relació a la qüestió (a), comprovem als diferents capítols que els factors externs són al mateix temps diafàtics (situacions comunicatives) i socials (rols dels participants en els actes comunicatius). Conceptes com ara proximitat, confiança, coneixença, intimitat, respecte, cortesia, nivell social, jerarquia social, edat, sexe, etc., s'esmenten en relació amb les diverses llengües. Alguns factors concrets se citen només en el cas d'algunes llengües; així, el món vivencial o experiencial compartit sembla ser d'interès en la descripció del cas alemany, com l'oposició aliè / propi en el cas del rus. Molts factors actuen interrelacionats, tant en els eixos vertical / horitzontal, com en sentit aglutinador / distanciator. Cada autor i cada teòric aplica diferents teories i instruments d'anàlisi, aptes per explicar les diverses realitats socials on viu cada llengua.

V.

Pel que fa als elements del sistema lingüístic que configuren els sistemes de tractament, els pronoms personals (tònics i àtons) tenen protagonisme a tots els capítols, però també hi intervenen la morfologia verbal (persones, desinències específiques), els vocatius, el tractament honorífic o l'onomàstica personal, entre més.

Claus D. Pusch —al capítol de les llengües romàniques no ibèriques— ens recorda la classificació d'Ashdowne en formes de tractament lligades (formes verbals i pronominals) i formes de tractament no lligades (vocatius). Al capítol del gallec, Rivas esmenta també elements com ara les interjeccions (*ho, ne, aieu*); Strunk, en relació a l'alemany, inclou referències a salutacions i manifestacions addicionals de respecte, com ara les del tipus «benvingut», «estimat» o «company». Al capítol del rus, Ruiz-Zorrilla mostra com el sistema de tractament involucra, d'una manera molt particular i complexa, el sistema onomàstic personal, amb repercussions en l'ús dels patronímics, els hipocorístics del nom, els diminutius del nom, els diminutius amb sufixos de valoració subjectiva i els vocatius. I al capítol del basc, Aduriz explica com els diversos graus de tractament repercuteixen en el verb, tot generant una morfologia específica. A ulls europeus, el sistema japonès —segons que exposa Fukuda— se'ns presenta amb característiques ben allunyades, ja que no només involucra l'elecció de pronoms o formes verbals, sinó que condiciona també eleccions lèxiques en relació amb el tractament.

VI.

És fàcil de comprovar que cap de les llengües presents al llibre no coincideix totalment amb una altra en el seu sistema de tractament. De tota manera, també anem veient que aquesta diversitat es pot sintetitzar en unes poques tipologies, que van des de la inexistència d'una oposició «tu» / «vostè» (T/V) fins al desenvolupament de complexos sistemes amb variats graus. L'únic capítol que toca la tipologia general dels sistemes de tractament és el de Pusch, dedicat a les llengües romàniques no ibèriques, amb els quatre tipus d'Ashdowne, segons que desenvolupen o no T/V i segons les formes verbals i elements nominals relacionats.

Es pot dir que les llengües europees examinades comparteixen un cert «aire de família» en el desenvolupament històric de formes de cortesia procedents de la 2a persona del plural (català *vós*, francès *vous*, romanès *dumneavoastră*, rus *vy*, basc *zu*) o de les relacionades amb una 3a persona (castellà

usted, italià *Lei*, alemany *Sie*). Ultra aquesta constatació elemental, les diferències poden ser rellevants: italià *Lei* en concordança femenina, alemany *Sie* amb 3a persona del plural, formes verbals alocutives en basc, etc. D'altra banda, les llengües d'Europa es diferencien en els seus graus de tractament: no cap (anglès), dos (castellà, francès, italià, alemany, rus), tres (català, portuguès, basc) o fins i tot quatre (romanès) o cinc (varietats de basc), a banda del particular sistema del japonès.

VII.

En general, en l'estudi dels tractaments es descriuen sistemes lingüístics que sofreixen l'evolució espontània de les llengües naturals d'acord amb les transformacions en l'estructura social i les relacions socials entre les persones. Tanmateix, en alguns casos hi ha intervencions pròpies de llengua cultivada, amb decisions conscients, planificades i elaborades per part d'institucions. És el cas del català, on el tractament deferent de *vós* + verb en 2a persona del plural com a forma d'adreçament intermèdia entre el *tu* i el *vostè*, havia retrocedit fins quedar arraconada a certs àmbits rurals; tanmateix, la planificació deliberada de les autoritats des dels anys 80 ençà, involucrant-hi les diverses administracions, mitjans de comunicació, etc., ha aconseguit reviscolar aquest tractament, però inevitablement molt lligat als àmbits administratius; a més, s'ha produït un canvi, perquè molts ciutadans perceben *vós* més distant que el *vostè* (i qui subscriu aquesta recensió, aliè a la *glotòsfera* catalana, en té una percepció semblant). Un altre cas semblant és la restauració de l'ús de *Sie* 'vostè, vostès' dins l'àmbit acadèmic alemany, atès que aquest tractament havia perdut terreny a favor del *Du* 'tu'.

VIII.

Sembla que moltes llengües —a més de les descrites en aquest llibre— mostren una tendència comuna, per la qual el tractament de 'tu' va guanyant terreny al tractament de 'vostè' o a qualsevol altre de cortesia o deferència. A totes les llengües on es constata aquest canvi, es verifica la seva correlació amb canvis socials relacionats amb la democratització de les relacions socials i el minvament de les distàncies de classe i de jerarquia social. Tanmateix, aquest avenç del 'tu' i retrocés del 'vostè' gairebé és inapreciable en el cas del rus, i en el cas alemany s'ha frenat si més no a l'àmbit acadèmic.

Un altre aspecte interessant és el pas del 'vostè' al 'tu' com a «ritu» en el desenvolupament de les relacions personals. Dues persones que es tracten de 'vostè' poden passar a 'tu', però això és un canvi que, segons en quina llengua i societat, està més o menys ritualitzat: visiblement en el cas del rus, bastant menys que en el cas d'altres societats i llengües.

IX.

Tot seguit destacaré alguns aspectes relatius a llengües concretes i que m'han cridat l'atenció:

– He afluït abans a l'ús actual del tractament de *vós* en català, molt escàs en la llengua parlada. Malgrat ser promogut des de les institucions en l'àmbit administratiu preferentment escrit, a hores d'ara els diputats del parlament de Catalunya no l'usen pas en les seves intervencions orals. Tanmateix, els testimonis que ens aporten tant Nogué com Payà als seus capítols indiquen que als anys 30 del segle xx —durant la II República— el tractament de *vós* era el més corrent a les sessions parlamentàries.

– El sistema de tractament del basc introdueix característiques ben originals. El tractament més neutral és un pronom *zu* + verb en 2a persona del plural, que equival nominalment a un 'vós'; se'n diu tractament *eztabada* o *zuka*. El tractament de màxima confiança i proximitat correspon al pronom *hi* (se'n diu *hika*) + verb en 2a persona del singular (se'n diu *hitano*), que equival a 'tu', però comporta una particularitat notable: la conversa començada en aquest tractament exigeix unes formes especials alocutives als verbs de les oracions enunciatives. En alguns dialectes el tractament de *zu* ha desenvolupat formes verbals alocutives paral·leles a *hitano*, dites *zutano*. I encara en altres dialectes el tractament de *zu* ha esdevingut *xu*, amb un efecte afectiu i formes verbals específiques, dites *xutano*. Finalment, perviu, si més no en un registre molt elevat, el tractament solemne de *berori*, més o menys equivalent a 'vostra senyoria'.

– El sistema de tractament del rus és ben senzill pel que fa als pronoms (*ty* / *vy*) i les formes verbals corresponents (2a persona del singular i del plural, respectivament). La peculiaritat del rus es troba al

sistema onomàstic personal que hi entra en correlació. El tractament de *vy* ‘vós, vostè’ normalment exigeix adreçar-se a algú amb el nom + el patronímic (el nom del pare amb un sufix característic). Si el lector em permet de posar pel meu compte l’exemple de l’històric cosmonauta *Iúriy Alekséievitx Gagarin*, el tractament de respecte exigiria adreçar-se a ell tot dient-li *Iúriy Alekséievitx*. Pel contrari, el tractament de confiança amb *ty* ‘tu’ correspon a un adreçament amb hipocorístic; els hipocorístics estan molt codificats en rus; en el cas de l’exemple, seria *Iura*. Però, a més, existeix el diminutiu, que en aquest cas és *Iúrik*; i, a més a més, hi ha una colla de diminutius expressius amb sufixos diversos: *Iúrotxka*, *Iurka*, *Iuraixka*, *Iurixka*, *Iúrisxe*, *Iúrtxik*, etc. I, al capdavant, existeix el vocatiu *Iur*. Totes aquestes variacions nominals tenen el seu correlat en el sistema d’interrelacions sociopersonals dels parlants de rus. Se’ns adverteix, també, que les violacions del codi social de tractament mereixen més rebuig que no trobem pas a les nostres societats.

– El sistema del japonès és molt diferent al de les llengües europees, com a reflex d’uns costums socials desconeguts en el món europeu contemporani. Bàsicament, en japonès existeix: (a) llenguatge respectuós; (b) llenguatge humil; (c) llenguatge cortès. Aquests tres nivells involucren pronoms, formes verbals, onomàstica personal i títol, però també condiciona eleccions lèxiques de noms o de verbs, que es resolen amb paraules distintes o amb l’addició de determinats afixos. Així, *ie* ‘casa’ és la forma ordinària, però en llenguatge respectuós és *otaku*. Al capítol corresponent, Fukuda ens informa de la vigència i estabilitat d’aquest sistema, fins i tot entre adolescents, per bé que formes de tractament més senzill van guanyant adeptes entre capes del jovent.

X.

Em refereixo tot seguit a alguns aspectes del llibre que, al meu parer, podrien ser millorats, o que simplement he trobat a faltar, i ho faig a risc de ser injust amb els autors i coordinadors.

En primer lloc, no em puc estar d’assenyalar un fet elemental, que no estranyarà gens al lector, ni que fos perquè l’autor d’aquesta recensió es dedica a la lingüística asturiana i asturleonesa. En efecte, s’anuncia a la introducció que la primera part s’ocupa de les llengües de la península Ibèrica, però és evident que no s’hi troba cap capítol que parli dels sistemes de tractament de l’asturleonès (de l’asturià) ni de l’aragonès, ni tampoc no hi ha cap menció enlloc. Un cop d’ull a un text normatiu de l’asturià com la *Gramática de la llengua asturiana* de l’Academia de la Llingua (1a edició de 1998) o la meua *Gramática práctica de asturiano* (1a edició de 1997) ens informaria de l’existència d’un sistema T/V molt semblant al del castellà o al del galleg, tot i que existeixen curioses peculiaritats diatòpiques —moltes en regressió— que, en relació a l’àmbit sencer de l’asturleonès, es descriuen al treball d’Aurèlia Merlan «Sistemas de tratamiento en variedades astur-leonesas» [CANO GONZÁLEZ, Ana María (ed.) (2010): *Homenaje al Profesor Xosé Lluís García Arias. Lletres Asturianas, anexo 1* (tomu I). Uviéu: Academia de la Llingua, pp. 217-242].

D’una banda, potser la presència del català resulta reiterativa, ja que apareix a dos capítols, l’específic del començament del llibre i el final dedicat a l’àmbit parlamentari, on es repeteixen alguns temes. I sobre aquest capítol darrer, em sorgeix un dubte: per què només l’àmbit parlamentari mereix un capítol suplementari, i no, per exemple, l’àmbit universitari, l’eclésiàstic o els mitjans de comunicació?

I de l’altra, em sembla evident que un llibre com aquest seria més complet si inclogués un capítol introductor de contingut teòric, dedicat —des del punt de vista gramatical, pragmàtic i lingüístic— a delimitar conceptes: què és un sistema de tractament, com s’estructura, quins factors «externs» el condicionen, quins elements lingüístics en resulten concernits, etc. Al mateix temps, aquest capítol general exposaria les principals teories vigents sobre aquests fenòmens. A falta d’això, els diferents autors miren d’encapçalar la seva exposició amb petites presentacions teòriques, que són diverses i heterogènies.

Potser està justificat per la naturalesa succinta del llibre, però a les diverses exposicions dels sistemes de tractament trobo a faltar una major atenció als tractaments solemnes que, si bé arcaics, són vigents encara en àmbits molt concrets, com el jurídic o el protocolari. Parlo, per exemple, de formes castellanes com *su excelencia*, *su majestad*, *su señoría*, *vuecencia* i els seus equivalents en altres llengües.

Per les mateixes raons, m'hagués agradat una major atenció a la diacronia. És veritat que no hi és absent, ja que gairebé tots els capítols li dediquen algunes mencions. Per exemple, al capítol del castellà se'ns informa que el declivi d'*usted* se situa en tres fites: la II República, la II Guerra Mundial i la Transició. O, en relació amb el tractament de *vós* en català, es fa una comparança amb els usos parlamentaris actuals i els vigents durant la II República. També hi ha mencions diacròniques interessants sobre l'alemany, el basc o el japonès. Però hi ha aspectes que resten inexplicats, o almenys que deixen al lector el desig de saber-ne més: com van naixent, a l'Europa medieval, sistemes T/V amb la 2a persona del plural i fins a quin punt el francès n'és un focus de propagació?; com és possible que, al mateix temps que en anglès el sistema T/V es perd al segle XVIII, sorgeix un de nou en alemany en la mateixa època històrica?; si és cert que el llenguatge honorífic del japonès es va originar a l'era Edo (segles XVII al XIX), això ens agullona la curiositat de saber si tot l'aparell morfològic verbal, lèxic i onomàstic correlacionat es va originar també en la mateixa època, o si aprofita formes preexistents amb altres funcions. I què hi ha del possible origen castellà del *vostede* gallec, el *vostè* català (i el *vusté* o *usté* asturià i el *vustet* o *ustet* aragonès)?

XI.

No m'agradaria, ni de bon tros, que les precedents observacions fessin la impressió d'un desgrat meu envers el llibre. Tot al contrari: he gaudit amb la seva lectura i hi he après moltes coses en unes exposicions precises i ben estructurades. No tinc cap dubte que aquest llibre forma part, des d'ara mateix, de qualsevol bibliografia bàsica sobre els sistemes de tractament. Un bon text introductorio per qui vulgui endinsar-se en un tema que no sempre ha estat tractat amb l'atenció necessària.

Ramón de ANDRÉS DÍAZ
Universidà d'Uviéu

ORIOL, Carme / VEÀ-VILA, Sílvia (coord.) (2021): *Palmira Jaquetti*. Tarragona: Publicacions de la Universitat Rovira i Virgili, 128 p.

Amb motiu dels 125 anys del naixement de Palmira Jaquetti Isant (Barcelona, 1895 - Els Monjos, 1963) es publicà el setè dels *Quaderns de la Càtedra Josep Anton Baixeras de Patrimoni Literari Català*. L'objectiu principal de la publicació era reivindicar i fer conèixer la figura de Palmira Jaquetti en els àmbits en què va destacar. En aquesta publicació, hi trobem l'estudi «Dona, literatura i modernitat fins a la Guerra Civil (i després?)», de l'estudiosa Neus Real, en el qual l'autora mostra la importància de la dona escriptora en la modernització de la cultura catalana a finals del segle XIX i a principis del XX. Real introdueix les escriptores més destacades de les diverses tipologies literàries d'aquell període, com Maria-Antònia Salvà (Palma, 1869 - Lluçmajor, 1958), Caterina Albert (L'Escala, 1869-1966), Clementina Arderiu (Barcelona, 1889-1976), Roser Matheu (Barcelona, 1892-1987) o la mateixa Palmira Jaquetti, la qual ha estat reivindicada per la seva tasca com a escriptora, recollectora de cançons, compositora i docent durant la celebració dels 125 anys del seu naixement.

Un dels gèneres en què s'emmarca l'obra de l'escriptora és el poètic. Montserrat Palau, a «Calma arran de l'extrema escuma: la poesia de Palmira Jaquetti», explica que l'escriptora publicà alguns reculls de poemes amb el pseudònim P. de Castellvell a partir de 1922 a la revista *Marinada* de Palamós. Jaquetti, però, no es donà a conèixer com a poeta fins al 1938 amb la publicació de *L'estel dins la llar*. A pesar que en el context en què es dugué a terme aquesta publicació —la Guerra Civil espanyola— era poc propici, l'autora en rebé bones crítiques, les quals destacaven aspectes com ara «la musicalitat i el vitalisme», «l'alegria de viure» o «l'absència d'enyor o tristesa de solitud». Alguns motius de la seva poesia estan relacionats amb el món de la natura, com els ocells, el cel, l'aigua o les granotes. Palau també esmenta en nota la incursió de Jaquetti en l'àmbit de la traducció, amb les versions de tres narracions de Gérard de Nerval publicades el 1925: *Jemmy*, *Emilia* i *La mà encantada*.